

Nuorisovaltuuston aloite joukkoliikenteen lisäämiseksi Kiteelle

123/00.02.00.00.04/2026

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta 28.05.2026 § 64

Kiteen kaupunginhallitukselta on saapunut sivistys- ja vapaa-aikalautakunnalle valmisteltavaksi Kiteen nuorisovaltuuston 18.2.2026 päivätty aloite joukkoliikenteen lisäämisestä Kiteellä.

Nuorisovaltuusto esittää aloitteessaan, että kaupungin sisäistä julkista liikennettä laajennettaisiin nykyistä kattavammaksi erityisesti Puhossalon, Kesälahden, Tolosenmäen ja Kiteenlahden alueilla. Ehdotuksena on, että julkinen liikenne kulkisi näillä alueilla vähintään kerran päivässä suuntaansa. Vaihtoehtoiseksi ratkaisuksi nuorisovaltuusto esittää odotuspaikan järjestämistä, mikäli julkista liikennettä ei voida laajentaa kattavammaksi.

Aloitteen tavoitteet

Nuorisovaltuuston aloite nostaa esiin tärkeän ja ajankohtaisen kysymyksen lasten, nuorten, ikäihmisten ja ajokortittomien kuntalaisten liikkumismahdollisuuksista Kiteen kaupungin alueella. Aloite kytkeytyy kaupungin strategiaan tavoitteisiin elinvoimasta, palveluiden saavutettavuudesta sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Erityisesti haja-asutusalueilla asuvien nuorten mahdollisuus osallistua harrastuksiin ja keskustan palveluihin on yhdenvertaisuuskysymys, joka on perusteltua ottaa tarkasteluun.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta pitää nuorisovaltuuston aktiivisuutta ja aloiteoikeuden käyttöä myönteisenä asiana. Aloite on laadittu huolellisesti ja siinä on tunnistettu konkreettisia kehittämistarpeita.

Joukkoliikenteen ja asiointiliikenteen nykytila Kiteellä

Joukkoliikenteen järjestäminen kuuluu Kiteen kaupungin hallintosäännön mukaisesti sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan toimialaan. Kiteen kaupungin liikennejärjestelmä rakentuu nykyisellään seuraavista kokonaisuuksista:

1. Traficomien kilpailuttama linja-autoliikenne

Valtaosa Kiteen alueen linja-autoliikenteestä on Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien (muutos 1.1.2026) kilpailuttamaa ja hankkimaa joukkoliikennettä. Kaupunki osallistuu liikenteen rahoittamiseen omalla maksuosuudellaan. Tohmajärven ja Puhoksen välillä Kiteen keskustan kautta kulkee päivittäin useita linja-autovuoroja, jotka palvelevat valtatie 6:n suuntaista työ- ja asiointiliikennettä. Kiteen ja Kesälahden taajamien välillä on niin ikään säännöllistä joukkoliikennettä.

2. Junaliikenne

Tolosenmäen rautatieasemalta on Helsinki–Joensuu-radana henkilöjunayhteydet. Kiteen keskustasta on järjestetty syöttöliikenne junavuoroille (ma–pe klo 9.15 ja koulupäivinä klo 12.20 Helsinkiin lähteville junille sekä paluuyhteys Helsingistä saapuville junille).

3. Palvelu- ja asiointiliikenne

Kiteen kaupunki järjestää 1.8.2024 alkaen kaikille kuntalaisille avointa palvelu- ja asiointiliikennettä, joka toimii kutsuperiaatteella kotiovelta

kotiovelle. Liikenne on kaupungin itse kilpailuttamaa ja kokonaisuudessaan kaupungin rahoittamaa. Liikenne ajetaan arkipäivisin klo 8.30–13.00 välisenä aikana. Matkat tilataan edellisenä päivänä klo 16.00 mennessä. Reitit kattavat sekä Kiteen että Kesälahden haja-asutusalueet seuraavasti:

- Kesälahden alueella (Palvelutaksi Veikko Ihanus): maanantaisin Sarvisaari, tiistaisin Varmo–Salokylä, keskiviikkoisin Villala–Hummoara, perjantaisin Totkunniemi–Purujärvi–Suurkylä.
- Kiteen alueella (Savonlinja Oy): maanantaisin Suoparsaari–Särkijärvi, tiistaisin Heinoniemi–Tasapää, keskiviikkoisin Närsäkkälä–Juurikka, perjantaisin Säynejärvi–Loukunvaara–Kiteenlahti.

Asiakkaalta perittävä omavastuu määräytyy matkan pituuden mukaan (4,10–12,60 euroa).

4. Koulukuljetukset

Perusopetuslain (628/1998) 32 §:n perusteella järjestettävät koulukuljetukset palvelevat oppivelvollisuusikäisiä oppilaita. Kesälahden ja Kiteen taajamien välillä koulukuljetus on myös muiden matkustajien käytettävissä maksua vastaan: Kesälahden koululta klo 8.15 ja Arppen koulun parkista klo 15.00.

Toimivalta ja taloudelliset reunaehdot

Joukkoliikenteen ja asiointiliikenteen järjestäminen on ennen kaikkea talousarvioasia. Kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio. Kaupungin nykyiset joukkoliikenteen kustannukset muodostuvat pääosin kahdesta kokonaisuudesta: Traficomin kilpailuttaman linja-autoliikenteen maksuosuudesta sekä kaupungin itse kilpailuttaman palvelu- ja asiointiliikenteen kokonaiskustannuksista. Mahdolliset uudet vuorot, reitit tai liikenneatkaisut edellyttävät määrärahaa, joka on otettava huomioon kaupungin talousarviossa ja taloussuunnitelmassa.

Kiteen kaupungin vuoden 2026 talousarvioon ei ole varattu määrärahaa nuorisovaltuuston aloitteessa esitetyn kaltaisen laajennetun sisäisen joukkoliikenteen järjestämiseen. Tämän vuoksi mahdolliset muutokset edellyttävät käsittelyä seuraavan talousarvion (2027) valmistelun yhteydessä.

Ennen päätöksentekoa selvitettävät asiat

Joukkoliikenteen järjestämisestä tai laajentamisesta päättäminen edellyttää huolellista valmistelua. Ennen mahdollisia päätöksiä on tarpeen selvittää ainakin seuraavat seikat:

1. Mahdolliset reittivaihtoehdot ja niiden yhteydet nykyisiin linja-auto-, juna- ja koulukuljetusaikatauluihin Puhossalon, Kesälahden, Tolosenmäen ja Kiteenlahden suunnilla.
2. Ennakoidut matkustajamäärät eri reiteillä — erityisesti lasten ja nuorten harrastusmatkat sekä ikäihmisten asiointitarpeet — sekä tietopohja, jolla matkustajamääriä voidaan arvioida (esim. kysely nuorisovaltuuston ja vanhempaintoimikuntien kautta sekä yhteistyössä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa).
3. Nykyisen palvelu- ja asiointiliikenteen käyttöasteen kehitys sekä mahdollisuus laajentaa nykyistä kutsuperiaatteella toimivaa palveluliikennettä iltapäivän ja alkuillan tunneille esimerkiksi harrastusmatkojen tueksi.
4. Vaihtoehtoisten ratkaisujen kustannusvaikutukset: säännöllinen vuoroliikenne, kutsuohjattu liikenne (vrt. Joensuun Noutopoika-

malli), olemassa olevien koulukuljetusten avaaminen laajemmin avoimeksi liikenteeksi sekä nuorisovaltuuston esittämä odotuspaikkajärjestely.

5. Yhteistyömahdollisuudet Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien kanssa nykyisen linja-autoliikenteen reittien tai vuorojen täydentämiseksi sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen, Pohjois-Karjalan ELY-keskuksen ja naapurikuntien kanssa tehtävä yhteistyö, mukaan lukien mahdollinen valtionavustusrahoitus liikenteen ostoihin.

Liitteenä nuorisovaltuuston aloite.

Valmistelija ja esittelijä: sivistysjohtaja Matias Valoaho, puh. 040 105 1137, matias.valoaho@kitee.fi

Päätösehdotus

Vastineena Kiteen nuorisovaltuuston joukkoliikenteen lisäämistä koskevaan valtuustoaloitteeseen sivistys- ja vapaa-aikalautakunta esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

1. Kaupunginvaltuusto kiittää Kiteen nuorisovaltuustoa rakentavasta ja huolellisesti laaditusta aloitteesta, joka nostaa ansiokkaasti esiin haja-asutusalueilla asuvien lasten, nuorten ja muiden ajokortittomien kuntalaisten liikkumismahdollisuuksiin liittyviä kehittämistarpeita.
2. Kaupunginvaltuusto toteaa, että joukkoliikenteen järjestäminen ja sen mahdollinen laajentaminen on talousarvioasia, josta päätetään vuotuisen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Kuluvan vuoden 2026 talousarvioon ei ole varattu määrärahaa aloitteessa esitetyn kaltaisen laajennetun sisäisen joukkoliikenteen järjestämiseen.
3. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta käynnistää asian valmistelun siten, että lautakunnan johdolla ja yhteistyössä Kiteen nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa selvitetään:
 - a) mahdolliset reittivaihtoehdot,
 - b) ennakoitujen matkustajamäärät,
 - c) palvelu- ja asiointiliikenteen laajentamismahdollisuudet ja
 - d) eri vaihtoehtojen kustannusvaikutukset.
4. Selvityksen tulokset tuodaan sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan käsittelyyn vuoden 2027 talousarvion valmistelun yhteydessä, jolloin voidaan arvioida konkreettisten toimenpiteiden ja mahdollisten määrärahatarpeiden esittämistä kaupunginvaltuustolle.
5. Kaupunginvaltuusto toteaa, että nuorisovaltuuston aloite on tällä päätöksellä loppuun käsitelty.

Päätös

Esittelijä teki kokouksessa muutetun päätösehdotuksen seuraavasti:

Vastineena Kiteen nuorisovaltuuston joukkoliikenteen lisäämistä koskevaan valtuustoaloitteeseen sivistys- ja vapaa-aikalautakunta esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

1. Kaupunginvaltuusto kiittää Kiteen nuorisovaltuustoa rakentavasta ja huolellisesti laaditusta aloitteesta, joka nostaa ansiokkaasti esiin haja-asutusalueilla asuvien lasten, nuorten ja muiden ajokortittomien kuntalaisten liikkumismahdollisuuksiin liittyviä kehittämistarpeita.

2. Kaupunginvaltuusto toteaa, että joukkoliikenteen järjestäminen ja sen mahdollinen laajentaminen on talousarvioasia, josta päätetään vuotuisen talousarviokäsittelyn yhteydessä. Kuluvan vuoden 2026 talousarvioon ei ole varattu määrärahaa aloitteessa esitetyn kaltaisen laajennetun sisäisen joukkoliikenteen järjestämiseen.

3. Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta käynnistää asian valmistelun siten, että lautakunnan johdolla ja yhteistyössä Kiteen nuorisovaltuuston, vanhusneuvoston, Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien sekä Pohjois-Karjalan hyvinvointialueen kanssa selvitetään:

- a) mahdolliset reittivaihtoehdot,
- b) ennakoidut matkustajamäärät,
- c) palvelu- ja asiointiliikenteen laajentamismahdollisuudet ja
- d) eri vaihtoehtojen kustannusvaikutukset.

4. Selvityksen tulokset tuodaan sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan käsittelyyn vuoden 2027 talousarvion valmistelun yhteydessä, jolloin voidaan arvioida konkreettisten toimenpiteiden ja mahdollisten määrärahatarpeiden esittämistä kaupunginvaltuustolle.

Sivistys- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi kokouksessa annetun muutetun päätösehdotuksen yksimielisesti.

Merkintä: Ennen päätöksentekoa selvittävät asiat on kohdassa 5 kirjoitusvirhe; Pohjois-Karjalan ELY-keskus on Itä-Suomen elinvoimakeskus.